

Introduktion till kartläggningssmaterial utifrån ICF

Vår vision

Människor med särskilda behov och deras anhöriga är trygga och har förutsättningar att leva som aktiva och självständiga samhällsmedborgare

Syftet med kartläggningmaterialet utifrån ICF

Kartläggningen syftar till att söka kunskaper om individens egen uppfattning av sin livssituation för att kunna ge stöd åt honom eller henne att planera sin vardag.

Kartläggningen syftar även till att öka personalens kunskaper och förståelse kring individen.

ICFs tankemodell

ICF ger förutsättningar så att alla aktörer runt individen kommunicerar med ett gemensamt språk och har samma utgångspunkt i sin syn på personens hälsa och funktionstillstånd. Frågorna och svaren i kartläggningmaterialet handlar om personens **Aktivitetsförmåga** och **Delaktighet**. Dessa två påverkas av de andra komponenterna i ICF såsom personens Kroppsfunktioner, Kroppsstruktur, Personliga faktorer och hur Omgivningen ser ut. De tre förstnämnda faktorerna kan vi som personal inte påverka, men behöver känna till och ta hänsyn till. **Det vi kan påverka är omgivningen!**

"Hur kan jag som personal göra förändringar i personens omgivning (fysiskt, socialt och attitydmässigt) för att personen ska bli mer delaktig och få ett ökat inflytande?"

Etik

Att ställa frågor ur kartläggningmaterialet kommer att ge upphov till etiska diskussioner i personalgruppen. Det måste finnas en balans mellan att ge stöd, vara lyhörd för vad personen vill men samtidigt inte frångå från sina professionella kunskaper.

Materialets uppbyggnad

Kartläggningmaterialet innehåller 9 olika kapitel:

Kapitel 1	Lärande och att tillämpa kunskap
Kapitel 2	Allmänna uppgifter och krav
Kapitel 3	Kommunikation
Kapitel 4	Förflyttning
Kapitel 5	Personlig vård
Kapitel 6	Hemliv
Kapitel 7	Mellanmänskliga interaktioner och relationer
Kapitel 8	Viktiga livsområden
Kapitel 9	Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

Dessa 9 kapitel finns i sex olika kommunikationssätt för att så många som möjligt ska kunna ta del av dem. Som personal ska du ha kännedom om dessa:

- Tal och skrift- Öppna frågor
- Tal och skrift
- Tal och bild- Pictogram
- Tal och bild- Widgit
- Objekt och bild
- Observation

Fokusfrågor

Frågorna i kartläggningmaterialet ger svar på personens aktivitetsförmåga, vad man anser sig kunna och inte kunna.

Fokusfrågorna syftar till att ta reda på hur man upplever och kan utveckla sin egen delaktighet.

Fokusfrågorna finns i introduktionen till varje kapitel.

Exempel på fokusfrågor kan vara:

- Hur upplever du att det fungerar?
- Är det viktigt för dig?
- Finns det något du skulle vilja utveckla?
- Vad hindrar och underlättar din delaktighet?

Så här använder du kartläggningsmaterialet

Förberedelser

- Läs igenom "Introduktionen till kartläggningsmaterial utifrån ICF". Det är viktigt att du är bekant med hur det är uppbyggt för att skapa trygghet.
- Använd dina kunskaper om personen för att välja det kommunikationssätt som du tror passar bäst. Visar det sig att ett kommunikationssätt är för svårt eller för lätt så prova ett annat kommunikationssätt.
- Kartläggningsmaterialet är tänkt att användas som en "frågebank" att välja ur. Det är inte meningen att alla frågor ska ställas vid samma tillfälle. Som personal ska du vara ett stöd för personen i att välja vad han eller hon vill prata om.

Samtalet

- Välj en bra lokal i en lugn miljö och se till att ha gott om tid för samtalet. Förklara syftet med frågorna för personen och berätta om de olika kapitlen och vad det handlar om. Låt sedan personen själv välja vad han eller hon vill prata om.
- Tänk igenom vad det är du frågar om. Kanske behöver du formulera om frågan med exempel som passar in på personen, var påhittig. Vissa frågor kan du kanske inte ställa i samtalet. Ta istället frågan med dig i en vardagssituation. Visa intresse och engagemang för vad personen uttrycker och använd fokusfrågorna i respektive kapitel. Det är i samtalet kring frågan det mest intressanta kommer fram.
- Var inte rädd att ställa frågor som kan verka för svåra eller för enkla. Även svaret på sådana frågor kan ge dig svar på någonting och kanske blir du överraskad. Ibland kan det vara skönt att få känna att det här kan jag faktiskt utan några som helst problem. Var inte rädd för att göra fel, ta istället med dig dina lärdomar till nästa gång du hamnar i en liknande situation.
- I observationsmaterialet tolkas en persons förmåga och vilja. Då är det särskilt viktigt att reflektera över vad som signaleras, det vara bra att fler personer observerar vad personen vill/kan sen pratar gemensamt om hur ni tolkar personen. Observera gärna vid flera tillfällen.

Efter samtalet

- Ta emot de svar du får med respekt för individen. Även om vi inte kan genomföra det personen önskar så är det en vinst att få veta vad någon tycker. Det är ok att ha drömmar, men alla drömmar är inte möjliga att uppfylla. Däremot kanske man kan hitta delmål som går att uppfylla. Tänk efter hur du kan använda det du får reda på, även i andra situationer.
- Syftet är att vi ska fråga, lyssna och vara nyfikna på vad personen vill, tycker och kan. Tänk också på att det är personens upplevelse vi frågar efter. Svaret ger en bild av personens upplevda delaktighet och det är den vi vill främja.
- Det kan uppstå situationer när personens och personalens upplevelse inte stämmer överens. Då får man kanske jobba med frågan på ett annat sätt i det dagliga motivationsarbetet.
- Det som kommer fram i samtalet ska ligga till grund för genomförandeplanen.